

REDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciškovska ulica št. 8 (lekarica I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 8. dopoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

ABONEMANTI: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50, mesečna K 1.50; za Nemčijo celoletna K 21.80; za ostala inozemstva in Ameriko celoletna K 30.—.

Posamezne številke po 6 vin.

Štev. 229.

V Ljubljani, v soboto dne 9. marca 1912.

Leto II.

Stürgkh v vrtincu.

Ko se je shajal državni zbor, je grof Stürgkh izražal željo, da bi se debata o poročilih draginjskega odseka čim hitreje izvršila. Sedaj zboruje parlament že od torka in nič ni opaziti, da bi se ta debata kaj pospeševala. In ravno ministri jo s svojimi govoricami marljivo zavlačujejo. Vladi se nič več ne mudi s tem predmetom.

To je seveda popolnoma razumljivo. Gospod grof Stürgkh, ki je v resnici ministrski predsednik v Avstriji, nima niti trohice proračunskega daru. Tega mu človek navsezadnje še ne bi prav preveč zameril, akoravno se ima od vodilnega politika pričakovati vsaj toliko, da ima nekaj pogleda v bližnjo bodočnost. Ali ekselencija Stürgkh je v hudem položaju, da niti ne ve, kaj se godi okrog njega, posebno v fistih krogih, ki si brez vsake ustavne pravice prisvajajo vedno večji vpliv na življenje države. Tako nepoučen je gospod grof, da kljub ponovnemu prihajanju svojega kolega grofa Khuenena na Dunaj in kljub konferencam z ekselencijo Aufenbergom in ekselencijo Schemua do zadnjega trenutka ni vedel, kaj pravzaprav mislijo v militarističnih nebesih o brambni reformi. V svoji naivnosti je mislil, da nima odličnejše in važnejše naloge, kakor skrbeti, da se molohu čimprej aporтира brambna reforma.

Ali takrat bog moloh že davno ni več mislil na brambno reformo; oziroma — mislil je le še, kako bi se je iznebil. Nehote sta mu prišla Khuen in Košut na pomoč s svojo resolucijo o rezervistih. Moloh je nabral obrvi, vzbolil prsi, zaropotal z mečem, pa zagrmel, da je domovina v nevarnosti. Khuen Hedervary, persona gratissima izza trideset let, vitez zlatega runa, je bil malone razglašen za novodobnega Zala poljo, in grof Stürgkh se je dal prepričati, da je ves ogorčen in ves pripravljen, junaško braniti vs Avstrijo in monarhijo zoper ogrske rebele.

Vsekakor je moral grof Stürgkh precej debelo pogledati, ko je zvedel, da ni brambna predloga nič več nujna. Naš mili ministrski predsednik, ima sicer dragoceno lastnost, da zna svoje prepričanje prilagoditi razmeram. Bil je v letih 1905 in 1906 strasten nasprotnik splošne in enake volilne pravice in nobeno sredstvo mu ni bilo preslabo, da bi jo preprečil. Posrečilo se mu ni. A ko je bil lani imenovan za načelnika vlade, je hitel pravit socialnim demokratom, da ga ne smejo soditi po njegovih manevrih zoper splošno volilno pravico; kar je nekaj sovražil, to zna danes spoštovati, morada celo ljubiti.

Ali volilna reforma ni prišla nagloma. Pravljala se je in videlo se je, kako neizogibno prihaja. Ko je bil zakon sprejet, ni mogel do-godek nikogar več presenetiti. Z brambno reformo pa je bilo vendar drugače. Do zadnjega hipa je šef avstrijske vlade mislil, da je to naj-srenejša želja militarizma, a naenkrat je obtičal s svojim prepričanjem in s svojim patriotizmom, ko je zaslišal glas iz oblakov: »Ne re-flektirajte na brambno reformo.«

Prijeto gotovo ni, če mora človek tako nenadno dati brco svojemu idealu. Ali občutki grofa Stürgkha nas ne zanimajo. Nekaj družega pa bi bilo dobro vedeti: Kakšen organ pa je pravzaprav vlada v Avstriji? Kako je mogoče, da se gode take reči, ne da bi vlada vedela o njih?

Kajpada: Grof Stürgkh je bil v parlamentu interpeliran in grof Stürgkh je dal odgovor. Le da njegov odgovor ničesar ne pojasnjuje.

Iz njega se ne da posneti nič družega, kakor da je avstrijski ministrski predsednik pri ogrskem protestiral proti rezervistovski resoluciji. Govoril je nekaj o brambni moči monarhije, ki pravzaprav ni njegova skrb, ker gospod grof ministrski predsednik avstro-ogrsko monarhije, temveč avstrijske države, ali iz vsega je razvidno, in če ima Stürgkh kaj živce, bi sam moral čutiti to, da je bil pri vsem orodje v drugih rokah, pa še slepo orodje. V državi, v kateri reprezentira grof Stürgkh vladno, ukazujejo drugi faktorji, ki niso nikomur odgovorni, pa ne čutijo niti potrebe, da bi informirali ministrskega predsednika, ki mora nositi odgovornost za reči, ne da bi jih poznal. Če bo kdo v parlamentu izpregovoril besedico o kamarilih, pa gotovo vstane Stürgkh, kakor da je kdo pritisnil na električni gumb, ter zagotovi s slovesnim glasom, da v Avstriji ni kamarile.

A ravno kamarila je spravila gospoda grofa v tako zagato, da zdaj ne ve, kaj bi počel. Brambno reformo je dal na dnevni red in mudilo se mu je z njo kakor Židom s hojo skozi rdeče morje. Zdaj pa mora odlašati debato in pošiljati svoje ministre v ogenj, da razvlačijo draginjsko razpravo. Naprej ne gre, nazaj ne gre — čakati mora grof Stürgkh, kaj odločijo skrivnostni faktorji, ki smatrajo državo za svojo last.

Za avstrijsko ljudstvo bi bilo najbolje, če bi se bil grof Stürgkh že davno poslovil, oziroma če nikoli ne bi bil stopil na Gautschevo mesto. Zdaj pa bi bilo tudi v njegovem interesu, da bi čim hitreje demisioniral.

Karteli in vlada.

Karteli so kapitalistične organizacije in posledica kapitalističnega gospodarskega reda. Povsem naravno je, da se kapitalizem organizira, ker mu organizacija pomaga z večjim uspehom izrabljati svojo moč, kakor če izkorišča in grabi vsak kapitalist na svojo pest. Sto ribičev, ki vsi love s trnki, ne bo nikoli vjelo toliko rib kolikor družba, ki uredi parnike za ribolov. Tako neumni niso kapitalisti, da ne bi spoznavali takih enostavnih resnic.

Karteli so le ena vrsta kapitalističnih organizacij. Ali vse take združitev imajo v glavnem enak namen. Za pospeševanje morale se pač ne ustanavljajo. Gre jim za dobiček, in ker ta ne pada iz nebes, ga hočejo iztlačiti iz onih, ki so od njih odvisni, to se pravi iz konsumentov. Brezobzirnost je glavni pogoj uspeha, in karteli znajo res biti brezobzirni.

Veliko draginje je pripisovati roparskim manevrom kartelov, industrijskih prav tako kakor agrarnih. Ko je lani draginjski odsek začel resneje študirati vprašanje draginje, so morali tudi karteli priti na vrsto, in socialni demokratje so podali lepno število predlogov, ki je imelo omejit kartelne roke. Socialistični argumenti so precej zalegli; odsek je sprejel mnogo njihovih predlogov in več socialistov je bilo izvoljenih za poročevalce.

Državni zbor se sedaj bavi s temi predlogi. In v debati, ki se je razvila, se oglašajo ministri za besedo. Da bi se rajši ne! Bolje bi z molčanjem varovali svoj ugled; s svojimi govori ga le zapravljajo. Zakaj svet je res mislil, da je dobila Avstrija s Stürgkhovimi ministri posebne kapacitete, pa mora zdaj na svoje začudenje spoznati, da ima opraviti z blebetalci, kakršnih je po pet za groš. Kakšno dolgočasno govoričenje! Ako človek čita te govore, mu je tako kakor da kaplja deževnica počasno in enakomerno iz počenega žleba, pa

celo cerkev sv. Petra. Ali beli prosojni starec kakor da nič ne vidi, nič ne sliši, in ogromne Jupiterove glave, Herkulovi torzi, Antinoui s nedoločnimi boki stoje tukaj in ga gledajo mimoidočega.

V svoji nepotrežljivosti se je Narcisse odločil vprašati čuvaja, in ta mu je zatrdil, da je papež že doli. Res so ga navadno nosili skozi malo pokrito galerijo, ki se je končala pred pe-zneznico, da so si okrajšali pot.

»Pojdiva še midva dol, kajne?« je vprašal Pierra. »Gledal bom, da pridete v vrtove.«

Doli v vestibulu, kjer so se odpirale duri v širok drevored, je začel kramljati z drugim čuvajem, nekdanjim papeževim vojakom, kate-rega je dobro poznal. Ta jima je takoj dal vstopiti, ni pa mogel natančno povedati, če je mon-sinjor Gampa del Zoppo ta dan spremljal Sve-tega očeta ali ne!

»Nič ne de,« je dejal Narcisse, ko sta bila sama v drevoredu. »Nikakor še ne opustim upanja, da se po sreči srečamo... In glejte, tukaj ste v glasovitih vatikanskih vrtovih.«

Ti vrtovi so jako veliki. Če gre papež po drevoredih, pa potem skozi vinograde in skozi vrt za zelenjad, lahko prehodi štiri kilometre. Planjavo vatikanskega griča, ki ga od vseh strani obdaja starinski zid Leva IV., pokrivajo vso. Na ta način so kakor na vrhu trdnjavskega zida ločeni od sosednjih dolin. Nekoč je segal zid do Angelskega gradu, in tam je bilo takozvano Levovo mesto. Nič ga ne nadvišuje, noben radoveden pogled ne vidi preko, razun od cerkve sv. Petra; in samo njegova ogromna senca pada ob vročih dneh do tod. Tivrtoviso poseben svet, mnogovrstna in popolna celota, ki jo je vsak papež izkušal polepšati; tu je naj-prej geometrična velika trata, kjer raste dvoje lepih palm in so razstavljene limone in oranže v loncih; potem prost, senčnat vrt, kjer je med globokimi bukovimi logi Aquilone, vodomet

Angleški premogarji zapuščajo po razglasitvi stavke rudnik v Cardiffu.

bi pri tem kar zaspal. Kako šele, če je treba poslušati to retoriko.

Ali kaj je z vsebino ministrskih govorov? Zdaj, ko so karteli na vrsti, bi morali biti eks-celence pravzaprav navdušeni, ker se izpolnjuje takorekč želja visoke vlade. Lani je namreč ministrski predsednik baron Gautsch nekako začuden vpraševal, zakaj se ne govori v draginjskem vprašanju več o kartelih. Zdaj se govori o njih in odsek zahteva pomoči proti njim. A kaj pravijo ministri?

Ne, ne! Tako ne gre, kakor hoče odsek.

V sredo je govoril trgovinski minister Roessler. Kartelisti organizirajo prodajo. Za veletrgovino ustanavljajo centralne kupčije, ki se tičejo kartelnega blaga. Tu se snuje očiten monopol v privatnih rokah in draginjski odsek zahteva, da naj vlada študira to vprašanje in poda parlamentu svoje predloge, ker misli, da sili to monopoliziranje naravnost na poddržavljenje. Gospod minister noče niti slišati kaj o tem in očitno se mu zdi zahteva komična.

Draginjski odsek zahteva, da se nastopi proti kartelom z upravnimi odredbami. Vlada ve, da je to mogoče, ker je znala krvavo sekirati petrolejski rafineriji Dziedici in Limanovka ki se nista hoteli pridružiti petrolejn. kartelu. Toda kar je šlo zoper nekartelirana podjetja, se zdi ministru nemogoče zoper kartele. In to ne-mogočnost utemeljuje tako, da se bo kapitali- stom še imenitno zdelo. V Dziedici in Limanov-ki — pravi minister — je bil ameriški kap-ital; proti domačemu pa ne moremo tako po-stopati.

Konsumenti najbrže ne bodo razumeli go-spada ministra. Zakaj če ga kapital odira in iz-sesava, je ljudstvo nazadnje pač vse eno, kako je ta kapital pobarvan. Pijavka je pijavka — če je domača ali pa tuja.

V četrtek pa je govoril minister za delo Trnka. O njegovih besedah bo treba še posebej gvoriti, zakaj on je govoril tudi o razmerah rudarjev in sicer tako, da se ne more molčati. Splošno pa je tudi on jemal kartele v zaščito in pravil, da vlada ne more sprejeti odsekovih zahtev. Premogarski baroni so po njegovih na-zorih sami čisti angelčki, poslani iz nebes, da dajejo iz svojega dobrega srca ljudstvu kurjave. In niti s prstom se ne smejo popraskati, zlasti z zakoni proti kartelom ne.

Na tako stališče se postavlja Stürgkhova vlada. Vsa akcija s karteli se ima speljati na drug tir, v nekakšno kartelno anketo, kjer bodo imeli kartelirani kapitalisti glavno besedo. In tam bi jo vlada najraje dala pokopati. Na parlamentu je ležeče, da se »lepi« namen ne posre-či, tudi ljudstvo ne bo smelo prekrižati rok in mirno gledati, da se pod potronanco vlade še bolj razvije oduševstvo.

Razpust rdečega deželnega zbora.

Berlin, 6. marca.

Kakor je že čitateljem »Zarje« znano, si je socialno-demokratska stranka pri zadnjih volitvah priborila večino v deželnem zboru nem-ške države Schwarzburg-Rudolstadt. Od šestnajstih mandatov si jih je osvojila devet; ta številka stopi tembolj v oči, če pomislimo, da pripadajo od teh šestnajstih štiri mandati vsled krivičnega in na bogato malho prikroje-nega volilnega reda najvišjim obdačencem na deželi. Od ljudskih mandatov jih je vzela socialno-demokratska stranka devet v svoje roke. Z drugimi besedami, tri četrtine prebivalstva so izrekle socialno-demokratski stranki svoje zaupanje in se izjavile za moderno in napredno politiko.

Posledica sijajne volilne zmage je bila ve-čina v deželnem zboru, ki je izvolila čisto so-cialno-demokratsko predsedstvo, na čelu mu sodrug Winter. Socialno-demokratski deželni zbor ne more prevrniti meščanske družbe, to je bilo naši frakciji jasno od prvega začetka; zato si je za svoje deželnozbornsko delovanje izdelala obširen ljudski program, ki je izvedljiv na socialističnem otoku sredi kapitalističnega morja. Predvsem je nameravala zboljšati škandalozni volilni red, ki neutemeljeno prote-žira bogatine, in podeliti vsemu prebivalstvu v deželi enake pravice. Potem je hotela reformirati davčni sistem, ki z brezprimerno trdo- to tlačí revnejše sloje. Tudi vlada je priromala z nekako davčno reformo, ki je prinašala de-lavskemu ljudstvu nekaj olajšav — ampak za zelo visoko ceno, za izgubo volilne pravice. Tej vladni insinuciji, da ljudstvo proda svoje državljanske pravice za skledico leče, pa se

Pod drevjem je tudi vrtna hišica v švicarskem slogu, kjer Lev XIII. rad počiva. Včasih gre peš do zelenjadnega vrta, in posebno se zanima za vinograd, ki ga rad obiskuje, da vidi, če zori grozdje in če bo letina dobra. Najbolj pa se je mladi duhovnik čudil vesti, da je bil Sveti oče vnet lovec, dokler ni opešal s starostjo. Strastno je ljubil roccols. Na robu bukovja se razpno redke mreže ob drevoredu, ki se je na ta način od obeh strani zaprl. V sredi so postavili na tla kletke z vabniki; njih petje privabi kmalu tiče iz okolice, taščice, penice, slavčice in vsako-vrstne grmuše. Kadar jih je bilo dovolj skupaj, je Lev XIII., ki je čakal v skrovišču, zaploskal, in prestrašeni ptiči so se dvignili, pa se s peroti zapletli v široke zanke mreč. Tedaj jih je bilo treba le pobrati pa z lahkim pritiskom palca za-dušiti. Pečene grmuše so imenitna jed.

Ko sta se vračala skozi log, je Pierre doži-vel drugo presenečenje. Naletel je na malo s po-močjo skal in cementnih kosov sestavljeno po- originalu posneto lurdsko jamo. Tako ga je to prijel, da ni mogel tovarišu zatajiti svojega nemira.

»Torej je res?« Pravilo so mi, ali mislil sem si Svetega očeta bolj duševnega in proste-ga takega nizkega praznoverja.«

»O, zdi se mi, da je jama še iz časa Pija IX., ki je izkazoval sveti devici lurdski posebno hvaležnost«, je odgovoril Narcisse. »Na vsak na-čin mora biti darilo, in Lev XIII. ga le daje ohraniti.«

Nekoliko minut je Pierre stal nepremičen in nem pred tem posnetkom, pred to otročjo versko igravo. Več obiskovalcev je bilo v ver-ski gorečnosti vteknilo svoje vizitnice v razpo-ke malte in jih pustilo tukaj. To ga je užalostilo in s sklonjeno glavo je sledil svojemu tovarišu, pogobljen v obupne misli o abotni bedi sveta. Potem ko sta bila na kraju lesa zopet pred tra-to, je dvignil oči.

EMILE ZOLA: Rim.

Oj, ta papež, ki ga človek ne vidi več, ki je skrit navadnim ljudem kakor katero tistih groz-nih božanstev, ki jim smejo samo svečeniki gle-dati v obraz! V svojem krasnem Vatikanu se je zaklenil, ki so ga bili njegovi predhodniki iz renesančne dobe zgradili in okrasili za velikans-ke slavnosti; tam živi, daleč od množice, v je-či, s krasnimi Michelangelovimi in Raffaellovimi možmi in ženami, z marmornimi bogovi in bo-ginjami. Vseokrog njega se blešči Olimpski slavi vero luči in življenja. Vse papeštvo se kopa z njim tukaj v poganstvu. Kakšna slika, če prihaja upelani starec v čisti beli obleki skozi te gale-rije antičnih zbirk, gredoč v vrtove. Na desni in levi stoje kipi z vsem svojim nagim mesom in ga vidijo mimoidočega; tu je Jupiter in tu Apo-lo, tu je Venera, vladarica, in Pan, bog sveta, čigar smeh pritrkava veseljuzemlje. Nereide se kopljejo v prozornih valovih, bahantke se valja-jo brez pajčolanov po vroči travi, kentavri dirjajo, noseči na puhtčih hrbitih lepa, poželjiva dekleta. Bacchus preseneča Ariadno, Gany-med ljubka orla, Adonis razvema pare s svojim plamenom. In beli starec se guga na svoji nosil-ki mimo, skozi to meseno zmagooslavje, skozi to bleščečo, poveljano nagoto, naznanjajočo vsega mogočnosti narode, večnost materije. Odkar so jo našli, izkopali, ocenili, vlada tukaj zopet brez konca, zaman so dali postavam vin-sko listje, kakor so oblekli veličanstvene figure Michelangelove: Pleme plamti, življenje preki-peva, seme se pretaka v divjem strujanju po žilah sveta. Tik poleg je neizmerno bogata va-tikanska knjižnica, kjer dremlje vse človeško znanje; in če bi se te knjige tamtudienkrat zbu-dile in glasno izpregovorile kakor lepota Vener in moška sila Apolonova, bi bila še velikovečja nevarnost, eksplozija, ki bi porušila Vatikan in

Je postavila socialno - demokratična stranka odločilo se za svoj program, ki naj bi ljudstvu snel davčna bremena, s pleč in mu hkrati pomnožil politične pravice, zagotovil ljudski besedi večjo veljavo v državi. Poleg tega se je socialno - demokratična večina v deželni zboru odločila še za lepo število koristnih demokratičnih reform, med njimi omenjamo le radikalno reformo vsega solstva in pa ločitev cerkve od države. S tem programom je socialno-demokratična stranka vodila ves volilni boj in s tem programom si je priborila sijajno volilno zmago.

Vzlic temu, da se je ogromna večina prebivalstva v glasovnicah izrekala za navedene reforme, pa je vlada ostala gluha za ljudske potrebe in odklonila vse socialno - demokratične zahteve. Narobe! Predložila je deželnemu zboru nov volilni red, ki bi zagotovil kapitalističnim mogocnjakom večji vpliv na deželno zakonodajo in onemogočil vse ljudske reforme.

Po vsem tem je voditelj socialno-demokratične frakcije izjavil, da so vsa nadaljna pogajanja brezuspešna in da bodo odklonili od vlade predloženi proračun. Vladi barona Reckeja, ki je izzvala konflikt z deželnozborsko večino, ni preostajalo nič drugega, da je razpustila deželni zbor.

Ugled socialno - demokratične stranke je vsled nje odločne moztosti v vsej državi neznanost narastel, zaupanje, ki ji ga je izkazalo že pri zadnjih volitvah, se je močno utrdilo in zato ni nobenega dvoma, da bo razpust deželnega zbora rodil še sijajnejšo socialistično zmago, vlada pa, ki je hotela bagatelizirati jasno izraženo ljudsko voljo, bo za blamažo bogatejša.

NOVICE.

* **Slovenec v Ameriki obsojen na vislice.** Pred vašingtonskim sodiščem je bil obsojen na večala Slovenec Janez Ribarič, ki je dne 18. decembra pr. l. ustrelil v Cannonsburg, Pa., rojaka Novaka, njegovo ženo in še nekega drugega Slovenca, ki je stanoval pri Novakovih. Smrtno sodbo je poslušal Ribarič povsem mirno, in ko ga je vprašal sodnik, če ima še kaj pristaviti, je izjavil, da je vsega tega kriva njegova hčer. Dan, ko izvrše nad njim smrtno obsodbo, določijo pozneje. Ribarič je zasledoval njegovo lastno hčer z ljubezenskimi ponudbami. Dekle pa o tem ni hotelo slišati, in se je preselilo k Novakovim. Dne 18. decembra je potem prišel Ribarič tja in zahteval, da se dekle vrne k njemu. Ker ga ni hotela ubogati, je potegnil samokres in streljal. Hči mu je pravčasno ušla, zadel pa je Novaka, njegovo ženo in še nekega drugega Slovenca.

* **Tragedija v cirkusu.** V Delnicah nad Reko gostuje cirkus Sidolli. Dne 6. t. m. se je odigrala v cirkusu strašna ljubezenska žalost. Artisti Josip Kramer in Franc Kann sta izvajala v zraku na razprostrti preprogi vaje. Sestra artista Kramerja je bila zaljubljena v Kana in ljubosumna na svojo sestro, ki jo je Kann ljubil. Pred nastopom obeh artistov se je zrahljala vrv in oba artista sta teletnila v višine na tla in obležala na mestu mrtva.

* **Samomor častnika.** V Libercu se je ustrelil stotnik 74. pešpolka Maks R., ki je bil šele pred kratkim prestavljen tjejak. Samomor je izvršil v svojem stanovanju. Stotnik je bil ne- oženjen. Praviijo, da bi ga bili imeli zaslišati zaradi samomora, ki ga je bil izvršil njegov sluga z njegovim revolverjem; mnenja so, da je stotnikovo samomor v zvezi s to zadevo.

* **Kavalirski in junaški častnik.** V Temešvaru je šel hišnik Josip Burghard v stanovanje poročnika Elemerja Juhasa in je zahteval od njega vratarino. Poročnik mu je ni hotel dati. Hišnik je nato prosil poročnika, naj mu izroči ključ od vrat; tudi tega ni hotel storiti. Zategadelj sta se sprla in je poročnik potegnil sabljo. Hišnik pa mu jo je spretno izvlel iz rok in jo vzel sabo. Čez nekaj časa pa je prišel pred hišo poročnik s 25 vojniki in je poslal 10 mož v hišnikovo stanovanje s poveljem, da mu prinese sabljo. Vojaki so izvršili povelje in so hoteli tudi hišnika vzei s sabo. Medtem pa se je zbrala velika množica, ki je oprostila hišnika iz militarističnih rok. Ponosen ravno ne more biti poročnik na svoje početje; najprej ne plača, kar bi bila njegova dolžnost, potempašepošlje nad »navadnega« civilista celo krdelo vojakov!

— **Predrzen vlom na Reki.** Minulo nedeljo opoldne je v pisarno lesne tvrdke Minach & Co. na Reki vlomila petorica zlikovcev in se spravila na vrtnje pri blagajni. Mislili so, da so ob tem času popolnoma varni in bi bili tudi prišli do plena, da jih ni slučaj izdal. Tvrđkin uradnik Franjo Feraglia je namreč hotel pisati nekaj privatnih pisem in se je zato podal v pisarno, kjer je našel nepoklicane goste na delu. Ker ni imel nobenega orožja, se je moral pokoriti vilmilec in biti tiho, ko so hoteli pobegniti. A usoda jim ni hotela biti mila: v veži jim je prišel nasproti solastnik tvrdke Minach in ker so se mu na prvi hip zdeli sumljivi, je hitro od zunaj zaklenil vežna vrata in tekel po policaje. Medtem je trojica vilmilec tvegala skok iz prvega nadstropja na neko streho in od tu ušla, dva pa so zalotili v uradu. Kasneje so dobili v pest še dva druga.

* **Tragedija zločina in ljubezni.** Očesni zdravnik dr. Philipp v Berlinu je imel delj časa razmerje s svojo gospodinjo Marijo Krečmanovo, ki ni ostalo brez posledice. Na željo Krečmanove je dr. Philipp odstranil posledice njiju razmerja in se nato kmalu ločil od svoje ljubice. Pred dnevi pa se je gospodinja nenadno vrnila in zahtevala od zdravnika, da jo poroči. Ko dr. Philipp ni hotel o tem ničesar slišati je šla na policijo in naznanila dr. Philippa. Dr. Philipp je izvedel o ovadbi in se je zastrupil z morfijem; pa tudi Krečmanova si je hotela s svetlinim plinom končati življenje. Pacient dr. Philipp je našel samomorilca in ga dal odvesti v bolnico, kjer leži dr. Philipp v brezupnem stanju. Krečmanova pa je porabila trenotek, ko je bila neopazovana, ter se pogrnala s tretjega nadstropja na cesto, a se ji po čudnem naključju ni zgodilo nič.

* **Zrtev poklica.** Prosektor na monakovskem anatomičnem inštitutu in docent dr. Her- man Hahn se je pri rezanju mrtvega trupla vrezal v prst. Dasi so takoj uporabili vsa sredstva, da bi ustavili strup, je bilo vendar prepozno. Dr. Hahn je umrl čez enajst dni v najlepši dobi svojega življenja.

* **Zanimiva skeletna najdba v Pompejih.** V zadnjem času so zadelj v Pompejih pri odkopavanju na štiri okostnjake, ki dajo sklepati na pričetek katastrofe. Nesrečniki so nameravali zbežati na prosto, ko jih je presenetil na pragu pepelnati dež in jih zadušil. Gre za družino, obstoječo iz štirih oseb. Starši so se držali za roke, otroka pa sta se tesno držala objeta. Okostnjake puste na kraju, kjer so jih našli, samo zavarovali jih bodo s stekleno streho.

* **Modrost mestnih očetov.** V Nemčiji je država Hessenska, na Hessenskem je mestece Fritzlar in mestece Fritzlar ima jako modre mestne očete, ki so svoji domovini nedvomno v veliko čast. Le poslušajte! Kakor marsikje so tožili tudi fritzlarški poljedelci nad škodo, ki jo napravljajo lačne vrane njih sestram. Mestnim očetom je šla ta tožba k srcu in na zgodovinski seji so obsodili vse vrane na smrt. Smrtno obsodbo so hoteli izvesti na jako zvit način. Nakupili so mesnih ostankov po mesnicah in jih zastrupili s strihinomom. Nato so preplavili vso okolico s temi strupenimi mesnimi nimi ostanki. Raztrosili so jih po njivah; estični okus mestnih očetov se tudi prav nič ni upiral, ko so jih obesili po drevesih. Tu so vsela pljuča, tam jetra, tam ledvice in tako naprej. Uspeh je daleč prekosil vsa pričakovanja. Že drugi dan so našli enajst mrtvih vran. Ali kako naj opiše pero brezumno osuplost mestnih očetov, ko so videli, da je storilo kakih 20 žoln in na stotine senic neumnost, da so tudi jedle razobešeno in raztlano meso. Polja in travniki so bili kar posejani z mrtvimi trupli ubogih živalic. Razentega je poginilo tudi pet psov, ki so jedli zastrupljeno meso. Mestni očete je baje ukvarjajo z mislijo, da vbo- doče napravijo svarilne tablice za sinice, žolne in pse ter jih obesijo poleg mesnih koscev.

* **Tatvina v cerkvi.** V Pizi so vlomili neznanj tatovi v stolnico in odprli grobnico, v kateri leži mestni patron sveti Ranieri. Svetnikovo truplo so dvignili iz grobnice, položili na oltar ter ga oropali zlate krone, škofovega prstana, zlatega pasa in raznih dragocenosti. Truplo je nepoškodovano. Ukradeni predmeti so velike umetniške vrednosti. Iz tabernaklja so odnesli tatovi srebrni križ in zlat ciborij.

* **Ogromna poneverjenja.** V Niedermostdorfu na Hessenskem je propadla hranilnica in posojilnica. Prijeli so bili že več oseb. Dne 7. t. m. so aretirali zasebnika Mozesa Izaaka, ki je na sumu, da je ponaredil menice za dva do tri milijone mark.

* **Znamenje časa.** V Londonu se je nudi pred kratkim občinstvu nenavaden prizor. V eni izmed najvišjih ulic so opazili ljudje zelo skrbno oblečenega moža, ki je šel počasi svojo pot. Na hrbtu pa je imel pritrjen plakat z naslednjim napisom:

»V vseh pisarniških delih dobro izvežban trgovski sotrudnik želi službe. Obrniti se je do njega samega tu!«

Dokaz, kako vedno ostrejšje oblike zavzema v današnji kapitalistični družbi boj za obstanek med izkoriščanimi sloji.

* **Gospodarstvo v militaristični državi.** Francoska vlada zahteva za leto 1912 dodatni kredit v znesku 12,800.000 frankov. Od te svote odpade približno 12 milijonov za nove smodnišnične zaloge vojnega brodogoja, ker se je izkazal stari smodnik za nerabnega. Tako odpravljaj militaristična blaznost sama tisto, kar je pred kratkim zahtevala — ljudstvo pa mora plačevati.

* **Svatje so zmrznili.** Blizu Kologriva so praznovali ženitovanje. Na potu je presenetil svate silen snežen metež in je zmrznilo trinajst oseb.

* **Velik požar žvepla.** V Cataniji je užgal velik požar v vseh žvepljenih skladiščih tvrđke Trevela ogenj in ga razširil s tako usodno naglico, da je bilo vse gašenje zaman. Ko je prispelo vojaštvo iz Mesine in Caltanissette, je bilo že vse prepozno; storiti se ni dalo ničesar več kakor da so ogenj omejili. Skladišča so bila na hribu; v široki reki se je vtilo raztopljeno žveplo nizdol. Zgorelo je nad 10.000 ton žvepla; škode je pa za 4 milijone kron.

* **Lepa zagovorniška nagrada.** Kijeovski odvetnik Gurianov je rešil dvema ubožnima kmetoma dedščino v znesku sedmih milijonov rubljev. Dogovor med zagovornikom in njegovima klientoma je bil, da dobi zagovornik polovico dedščine, ako kmeta dobita pravdo. Potem takem dobi Gurianov trinpol rubljev nagrade.

* **Pogreb noge.** V San Francisku je prišel na magistrat Viljem Nicholson in zahteval z vso vlnudnostjo pogrebni list. »Za koga?« ga je vprašal uradnik. »Zame!« — »Ne ujanjajte slabih šal!« — »Rečel sem hotel; za del mene.« je naglo odgovoril Nicholson. »Dal sem si bil odrezati nogo in zdaj želim, da jo popolnoma pravilno pokopljem. Uradnika je ta želja presenetila in jo je sporočil višji oblasti. Ta se je obotavljala in je povabila Nicholsona. Nicholson je zastopal svoje stališče: »Bilo bi nelogično, ako bi me ovirali, da pokopljem svojo mrtvo nogo v rodbinski grobnici. Noga je vendar nekaj od moje osebe, kar naj že v mojem življenju počiva. Čemu čakati, da umro tudi človekovi možgani? Zakaj me silite da pokopljem svojo nogo v tuji zemlji, ko sem bil že plačal za svojo grobnico? Ali ne spoznate, kake nepravilne mi napravljate za tisti dan, ko se zbudim cel in bom moral iskati svoj ud nekje v daljavi?« Ti Nicholsonovi razlogi so prepričali, dobil je svoj pogrebni list. Nato je dal napraviti primerno krsto in položil vanjo nogo; v spremstvu prijateljev je prenesel krsto na pokopališče. Ob grobnici je govoril poslovni govor, v katerem se je zahvalil nogi za izkazane usluge. Nato je bila pogrebna pojedina, ki se je veselo končala.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Škandalozne razmere pri ljubljanski mestni policiji.** Z ozirom na notico v listu »Zarja« z dne 6. t. m. št. 226, 2. in 3. stran, stolpč 3 odnosno 1, pod naslovom: »Škandalozne razmere pri ljubljanski mestni policiji« prosil podpisana oblast, da izvolite po določilih § 19. tiskovnega zakona z dne 17. decembra 1862 št. 6 dr. zak. ex 1863 odnosno člena II. zakona z dne 15. oktobra 1868, št. 142 dr. zak. pričeti nastopni uradni popravek, in sicer: Ni res, da policijski uradniki že par dni iščejo važne poizvedovalne akte na rotovžu, ki jih pa ne bo mogoče najti, ker se že ve vnaprej, da ne bo iskanje imelo uspeha, kajti akte je eskamotirala in uničila precej merodajna oseba na mestni policiji, ker bi bile prizadete vplivne klerikalne osebe. Res je, da se nobenih poizvedovalnih aktov ne išče, res je, da jih ni ne eskamotirala, ne uničila nobena oseba na mestni policiji. Ni res, da na magistratu ni nikake ovadbe več proti »klerikalnemu agitatorju« Antončiču. Res je, da se je podala proti navedencu ovadba na c. kr. državno pravdnštvo z dne 6. marca 1912, št. 7486, pustivši obdolženca na prostih nogah, ker za izročitev niso bili dani predpogoji v smislu § 175 kaz. pravnega reda. Ni res, da si je privoščil gospoda Lauterja magistratni svetnik Sešek. — Res je, da si magistratni svetnik (ne ravnatelj) gospod Sešek ni privoščil in ne more privoščiti svetnika Lauterja, ker za to ni danih pogojev. Ni res, da naj se uvede čimpreje preiskavo, da se pojasni te afero in da napravi red in snago v tem Avgije- vem hlevu. Res je, da ni treba nobene preiskave in da ni nobenega Avgijevega hleva; res je, da je afero popolnoma jasna in bila praviloma obravnavana. Ni res, da te razmere pričajo, kakih škandalov so se doslej prikrivali na magistratu in ni res, da policija potlačuje velike meščanske lumparije, delavce preganja in vtika v zapore za vsako malenkost, kakor da ne veljajo za vse ljudi enake postave. Res je, da se ni prikrivalo na magistratu nikakih škandalov; res je, da policija ne potlačuje nobenih meščanskih lumparij ali koga preganja; res je, da se policija pri izvrševanju službe ravna izključno le po zakonskih predpisih. — Župan: dr. Ivan Tavčar.

— **Kam pa jutri po kosilu?** Glinčani, Vičani, Ljubljanci in Šiškarji pa še marsikdo drugi bodo imeli jutri prijazno zabavo na Glincah. Ondotna podružnica »Vzajemnosti« priredi namreč dramatično predstavo »Malomestne tradicije«. Diletantska družba bo podala predstavo izborna, živahno, kakor zahteva igra sama. Družabno življenje je med Glinčani in njih sosedji vedno jako prijetno, posebno pa ob taki priliki, ko nas vabijo na priredbo, ki jo prirejajo v povzdigo socialnega pokreta. Začetek ob 5. popoldne. Po predstavi prasta zabava. Vstopnina samo 30 vin. Pot do Glinca bo lepa, čeprav je deževalo že nekaj dni, in predstava z veselico se vrši tako rano, da se lahko povrnete še ob mraku domov, četudi pridete oddaleč. Sicer bomo pa itak imeli, kakor vse kaže, lep večer. Torej vsi k T r a v n u !

— **Iz Spodnje Šiške.** Konzumno društvo za Ljubljano in okolico v Ljubljani se res prav lepo razvija. Člani vedno pristopajo, potrebe po novih prodajalnah in novih podjetjih nastajajo. Sedaj se na novo otvori v Spodnji Šiški na Celovski cesti še ena prodajalna, ki bo deveta po številu. Otvori se pa tudi še ta mesec zadržna pekarija. Tozadevna dela so že vsa v teku, in upati je, da se otvori pekarija še ta mesec. Pekarija bo v Spodnji Šiški na Celovski cesti. — 4. t. m. se je vršil v Spodnji Šiški znamenito obiskan shod članov konzumnega društva, okrožje Spodnja Šiška, Ravnatelj sodr. Ant. Kristan je v daljšem poročilu obrazložil razvoj konzumnega društva v I. četrtletju 1912 (to je od 15. okt. 1911 do 15. jan. 1912.). Na podlagi števil je dokazal, da podjetje lepo uspeva. »Imamo sicer — dejal je — obilo sovražnikov, ki bi nas radi v žlici vode utopili; razširjajo laži o nas, ko jih primemo za besedo, se delajo najbolj nedolžne in izjavljajo: mi nič, mi smo prepričani, da je vse laž itd.« Teško je delo res, ali — zdravo je in uspešno. Sporočil je dalje govornik, da se ustanovi pekarija ter ena filiala. — Po poročilu sodr. Kristana se je vnela živahna debata, v katero so posegli mnogi navzoči. Eni so navduševali zbrane na marljivo agitacijo, drugi so omenjali zahrbtno rovarjenje in obrekovanje nasprotnikov konzumnega društva. Zlasti nekateri izstopivši člani, ki ne dobe dividend, da obrekujejo in se jeze, ker niso dividend dobili. Ravnatelj Kristan je pojasnil, da se namreč vsi tisti jeze brez vzroka. Po zadržnih pravilih imajo le člani pravico do dobička. § 55 pravi jasno: Čisti dobiček se razdeli med člane kot dividenda po meri zneskov, ki so jih ti v računskem letu vplačali za blago. — Članstvo pa preneha po § 3 vsled prostovoljnega izstopa, vsled smrti in vsled izključitve. Prostovoljno izstopivši ali izključeni nimajo nikake pravice do premoženja zadrage. Shod je bil prav živahen. Vsi člani so obljubili, da bodo doslej še bolj marljivo delovali za procvit društva. Tako je tudi prav! Parola v današnji dobi mora biti: konsumentje skupaj! Vsi v konzumno organizacijo! — Zaradi pekarije so se med nekatere člane razdelile vprašalne pole, ki jih naj člani takoj odgovore ter jih takoj oddado v prodajalni konz. društva v Sp. Šiški.

— **Klub slov. amater-fotografov v Ljubljani** si ujoja naznanjati, da bo v kratkem pričel razpošiljati svojim rednim članom krasno opremljeni in bogato ilustrirani list »Wiener Mitteilungen photographischen Inhaltes«. Omenjeni list, čegar velezanimiva in poučna vsebina z raznimi koristnimi recepti in navodili bo nedvomno zelo ugajala, prejmejo redni člani društva brezplačno dvakrat na mesec, dokler si mlado društvo v gmotnem oziru v toliko ne opomore, da si najame prepotrebni društveni lokal z laboratorijem in prične izdajati svoj lastni strokovni list.

— **Pozor pred sleparjem.** Po Ljubljani se klati in nadleguje razne osebe s prošnjami za podporo mlad človeki, ki si nadeva ime Ivan Jeretina, petošolec druge državne gimnazije.

Preiskava pa je nedvomno dokazala, da si dotični nadležnež le po zlobi nadeva ime pravega petošolca Ivana Jeretina, ki o zlorabi svojega imena ni nič vedel. Naj se sleparju ničesar ne da!

— **Modra glavica.** Pred kratkim je bil v gostilni na Mesarski cesti kmetič iz Gorenjskega. Ker je imel še nekaj potov, je dal zgornji suknič spraviti natakariči s pripomočjo, da je v njem denar. To je čul v gostilni brezposelni mesarski pomočnik in se priplazil, ko se je natakariča odstranila v posebno sobo, ter iz sukniča izmaknil bankovec za 20 K, s katerim si je takoj opomogel. Za ta denar je kupil svoji ljubici, s katero skupaj stanujeta v Vodmatu, par čevljev in plačal tudi najemščino. Mesarskega pomočnika so prijeli.

— **Rudniški župnik »mož-beseda«.** Dne 6. t. m. bi se imel, kakor je bil g. župnik sam z možko besedo obljubil, izvršiti v Rudniku krst novorojenca ob treh popoldne. Dogovorjeno, storjeno. Natančno ob določeni uri, vzlic hudemu dežju, so se pripeljali botri z otrokom in babico v cerkev, da bi mladi pagan prejel zakrament sv. krsta. A kako so bili razočarani ko jim župnikova dekla naznani, da se vrne »gospod« šele ob 6. iz mesta. Kaj storiti z malim, bolehnim otrokom v tako mrzlem deževnem vremenu? Tri ure čakati, ali pa naj pagan ostane pagan. Gospod župnik! Po našem mnenju je prvo služba, potem je politika.

— **Smrt pod stopami.** V Skofji Loki se je igral osemletni deček Zdravko Klun z dvema drugima dečkoma v mlinu najemnika Ivana Prevodnika. Dečka sta odšla, Klun pa je ostal sam v mlinu. Ker ga ni bilo delj časa domov, so bili starši vznemirjeni in so ga šli iskat. Našli so ga mrtvega v mlinu. Najbrže je prišel preblizu stopam, ki so ga zgrabile in stlačile.

— **Javna seja občinskega odbora mestne občine idrijske** bo v sredo 13. t. m. ob 6. zvečer v mestni dvorani. Spored seje obsega: 1. Računski zaključek mestne občine za 1. 1911. 2. Proračun za leto 1912. 3. Slučajnosti. Pri preračunski točki se bodo obravnavale zelo važne stvari in sicer: o prezidavi občinske hiše št. 509, o mestni klavnici, o dijaških in ubožnih podporah, o gradnji in popravj raznih cest in kanalov itd. Seja bo zelo zanimiva, in vzbujaj precej pozornosti med občinstvom.

— **Zaupni shod članov podružnice »Unije«** in občnega konzumnega društva v Idriji je bil v pivarni »Črna orla« dne 5. t. m. Na shodu se je sklenilo zahtevati od rudniške uprave sledeče za delavstvo važne reči: 1. Žito naj se daje rudarjem one vrste, ki se sami izrečejo zanj in le kolikor ga sami za svojo potrebo potrebujejo. 2. Drva naj se mesečno odtegujejo, ne pa celotni sprejem hkratu. 3. Akordno delo se pod minimalno dnino ne sme plačevati. Ti sklepi naj veljajo, dokler se definitivno ne reči mezdno vprašanje.

— **Jesenice.** Tudi med nami železničarji gre naprej! Imamo svojo zadržno prodajalno, ki lepo od meseca do meseca napreduje. Konzumno društvo za Ljubljano in okolico se ni varalo, ko je ustanovilo za nas prodajalno na Jesenicah. Seveda še ni vse storjeno. Se je precej konzumentov — naših tovarišev, ki stoje izven naše zadržne organizacije. Pa tudi te moramo pridobiti z marljivim delom. V ta mnen smo sklicali v četrtek 7. t. m. zvečer člansko zborovanje, na katerem je poročal o razvoju konzumnega društva za Ljubljano in okolico ravnatelj sodr. Ant. Kristan. V lepem govoru se je spominjal tudi stavke angleških rudarjev, ki imajo v vsakem revirju močna konzumna društva, ki jim bodo sedaj izborna služila. — Govorilo so še sodr. Pillwachs, Jugwitz in Narad. Sodr. Jugwitz je povdarjal važnost organizacije konzumentov, sodr. Narad pa je pozivljaj na delo za pridobivanje članov.

Štajersko.

— **Smrt mladega rudarja.** Dne 4. t. m. se je peljal v Trbovljah 19letni rudar Emil Zelenko zadnji iz rova. Med vožnjo se je začela kripati zibati; Zelenko se je skušal oprjeti in se je sklonil ven. V tem se je pripeljala od zgoraj druga kripa in je udarila Zelenka s tako silo po glavi, da je teletnil mladi rudar 50 metrov globoko ter obležal mrtev z razdrobljenimi udi.

— **Za kobilu ga je osleparil.** V Spodnjem Dolcu je prodal posestnik Henrik Primus najemniku Juriju Kameniku kobilu, vredno 280 korn; Kamenik ni mogel takoj plačati in je ostal vsoto dolžan. Čez tri dni pa je gnal kobilu v Velenje na konjski semenj in jo prodal. Ko je Primus to zvedel, je zahteval od Kamenika kupnino. Ta pa ga je tolažil, da tudi sam še ni dobil denarja za prodano kobilu, kar pa ni bilo res. Podjetnega najemnika je obsodilo celjsko sodišče na trimesečno ječo.

Goriško.

— **Lokavec.** V nedeljo, 10. t. m. ob 3. popoldne bo v prostorih J. Slokarja v Lokavcu javen ljudski shod z dnevnim redom: 1. Kmet, delavec, in socializem, predava sodrug dr. H. Tuma iz Gorice; 2. Mladinska organizacija; 3. Konzumne zadrage.

— **Dramatični odsek društva »Vzajemnost«** v Nabrezini, vabi vse, kateri imajo veselje do iger, naj se zglasijo v nedeljo, dne 10. marca t. l. predpoldne v pisarni »Javne ljudske knjižnice«, med 9. in 12. uro.

— **Izpred nabrezinskega kolodvora.** V svarilo vsem tistim, ki še ne uporabljajo letalnih strojev in ki se pregibljejo s svojimi udi. Pripetilo se je meni in ne bi želel, da si še kdo polomi kosti. Ko sem prišel z nabrezinske postaje, nisem videl niti pota ob izborni razsvetljavi in ko sem šel na levi strani, sem opazil šele takrat kupe šodra, ko sem padel čez nje in se mi je vtisnil dalj časa trajajoči spominček na o prijetno dogovščino. Nato sem hotel iti na drugo stran ceste; a na sredi celo močvirje, tako da so obuvala obstajala, na desno stran dospelvi sem se pa boril s kupi suhega blata. Upamo, da se vse to čimpreje odstrani in da se pota osnažijo — zaradi varnejše hoje.

Rabite, če imate nahod, če ste hripavi, zaslišeni in težko dihate, Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid.« Pripricali smo se sami pri bolečinah v prsih, v vratu itd., o njegovem zdravljenju in kašelj tolažilnem vplivu. Tucaj za poskušnjo 5 kron, dva tucaja 8 kron 80 vinarjev franko. Izdeluje ga le lekar E. V. Feller v Stubi. Klein trg št. 259 (Herašovo).

— Kdo ga pozna? Dne 17. decembra je bil v Martesinsu, politični okraj Tržič (Montalco) prijat neznan gluhonem, katerega identiteta se še dosedaj ni mogla dognati. Navedenec je blazen, okoli 20 do 22 let star, srednje, močne postave, rjavih las, oči in obrvi, širokega nosu in ust, brez brk, podolga bleda obraba in je bil oblečen v temnozelen kamgar-nast suknjič, sivobelega cajgaste hlače, je imel črn klobuk, rdečkasto srajco s črkami B. F. I., obut pa je bil v nove čevlje na zadržo z leseni petami. Kdor ve o njem kake podatke, naj jih naznani mestnemu magistratu ljubljanske-mu ali pa c. k. okrajnemu glavarstvu v Tržiču.

— Detomor. 24letna Marija T. na Vogerskem je povila otroka, ki so ga našli mrtvega med listjem v hlevu. V torek je bila tam sodna komisija. Raztelesenje je pokazalo, da je došel otrok živ, zdrav in popolnoma zrel na svet. Umril je za zadušanjem. V ustih je še imel klopčič prediva. Mater so zaprli v torek, v sredo pa je preiskovalni sodnik dal pod ključ še njene starše, ker so na sumu, da so pri umoru sodelovali.

— Nabrežinska postaja ima zopet varstveno pripravo, ki si ti pove, kdaj imaš vzeti s seboj dežnik, da se ne zmoočiš. Pod uro zapaziš majhno škatljičico, v kateri je označena vremenska izprememba na papirju, seveda le v nemškem in italijanskem jeziku raztolmačena. Če pa slučajno — in takih slučajev je največ — pride človek, ki ne razume drugega nego slovenski jezik, ugiba — kakšnemu smotru služi škatljičica na steni, pa si misli, da je namenjena nabiranju hroščev in ponočnih metuljev. Ker znajo vsi uradniki na postaji slovensko, mislimo, da tudi spremembo vremena označijo v tem jeziku, za skrajni slučaj jim pa posodimo nemško-slovenski besednjak. — Salus.

Pridobitve tržaških zidarjev.

Zmaga organizacije.

V brzojavki, s katero smo poročali o manifestaciji, ki so jo priredili tržaški zidarji po zadnjem shodu, smo napovedali, da bomo o tej pogodbi obširneje poročali. To se zgodi danes. Pri tem pa se ne smemo izogniti slučajni sočasnosti. V trenutku, ko so angleški rudarji stopili v stavko zaradi zahteve po minimalni mezdici in proti akordnemu delu, so si tržaški zidarji s svojo organizacijo pridobili ta dva postulata s brez vsakega boja, le z impozantno silo svoje organizacije.

Pogodba obsega v glavnem sledeče:

Vajenci.

1. Glede na vajence se bodo strogo upoštevale tozadevne zakonite določbe. Vajenška doba traja tri leta in bo pred končanem 18 letom nemogoče delati delavski izpit.

Do sedaj ni bila določena vajenška doba. Sedaj je ta doba določena na tri leta in bo šteti vajence po treh letih za delavce in jih kot take plačati. Sprejeti bodo takoj v kategorijo mladostnih delavcev.

Dalje: Vsem onim vajencem, ki še niso z uspehom absolvirali poduka za usposobljenost ali kakega drugega enakovrednega poduka, se dovoli potreben čas, da bodo lahko obiskovali obstoječe obrtne ali strokovne tečaje. Da bo mogoče nadzorovati obisk vajencev, so vajenci obvezani predložiti delodajalcu ali njegovemu namestniku potrdilo o obisku tečaja. Pomožnim delavcem, ki še niso dovršili 18 leta se bo tudi dal na razpolago čas, da bodo obiskovali obstoječe obrtne ali nedelj-ske tečaje.

Prazniki.

1. Prazniki, ob katerih zidarji ne bodo delali, so samo velika noč, Božič (tudi oba druga praznika), Novo leto in Prvi maj. Če se bo na predvečer Božiča in Novega leta manj delalo, dobe zidarji plačano samo za čas, v katerem so delali.

Akordno delo.

3. Kakor dosedaj ostane tudi v bodoče prepovedano akordno delo.

Kako? Kakor do sedaj? Seveda. Tudi v prejšnji pogodbi je bilo akordno delo prepovedano. Toda prepovedano je ostalo le na papirju, Zakaj? Takoj po sklenjeni pogodbi so tedaj zidarji zapustili organizacijo. To so delodajalci izrabili in se niso na pogodbo nič več ozirali. Sedaj pa bodo znali zidarji varovati te svoje pridobitve. Če ostanejo močni, ohranijo seveda vse pridobitve.

Najnižje mezde.

4. Glede mezd so zidarji razdeljeni v tri razrede. a) vajenci, b) mladostni delavci od 12. do 20. leta, c) delavci od 20. leta naprej. Pogodba stopi v veljavo s 3. marcem 1912 in je ve-

ljavna do 31. decembra 1916. Mezde so: za delavce od 20. leta naprej od 3. marca 1912 do 31. avgusta 1912 55 vin. na uro. Od 1. septembra 1912 do 31. decembra 1913 bo 1 vin. in potem vsako leto 3 vin. na uro več do leta, ko neli veljavnost pogodbe. Ako štiri mesece pred pretekom pogodbe nobena od pogodbenih strank ne odpove, velja pogodba še leto naprej in se zidarjem zopet zviša mezza za nadaljne 3 vin. Tako gre naprej; dokler ena izmed obeh strank ne odpove pogodbi. — Mezda mladostnih delavcev se določi na 43 vin. na uro, ko stopi pogodba v veljavo in se potem zvišuje avtomatično kakor starim delavcem.

Kdor se prijavi kot zidar in je prestopil 20. leto, ga je priznati kot takega. V slučaju pa, da ga delodajalec ne bi spoznal za sposobnega, določi komisija zadružne posredovalnice. Zidarji, ki še niso dovršili 20. leta, bodo uvrščeni med mladostne delavce, ako se izkažejo z izpričevalom, ki mora biti vidirano od konzorcija. Glede na kvalifikacijo zunanjih zidarjev določa imenovana komisija. Določba o minimalni plači obvelja, ko stopi v veljavo pogodbo o splošnem povišanju mezd.

Posredovalnica dela.

Izredno delo.

5. Glede na izredno delo ostanejo v veljavi dosedaj veljavne določbe. Glede na varnost in zdravje delavcev se je strogo držati obstoječih zakonitih določb in ministrskih naredb. Vsakemu delavcu se sme delo odpovedati, ako v pondeljek ne pride na delo in ako svojega absentiranja ne more opravičiti.

Posebno natančna dela se bodo izročala za to sposobnim delavcem.

Eventualne spore med delavci in delodajalci morajo delavci naznaniti uradnikom svoje organizacije, ki bodo spore rešili dogovorno s predknedstvom konzorcija.

Ustanovi se posredovalnica dela, ki bo poslovala v konzorciju in katero bo vodila od delavcev nalašč za to izvoljena komisija.

Glede zaupnikov veljajo določbe pogodbe med dunajskimi zidarji in delodajalci. Ako bi se kateremu zaupniku odpovedalo delo samo zaradi njegovega poslovanja kot zaupnik, posreduje predsedništvo konzorcija.

Izredne ure dela bodo plačane po 20% več kot navadno.

Delo na višjih odrih se plača z 20% več kot navadno in delo na stopnicah Martinelli s 50% več.

Delo, izvršeno vsled nužnosti ob nedeljah, se bo plačevalo s 50% več kot navadno.

Iz vsega je razvidno, da je pogodba za zidarje velika pridobitev bodisi v gnotnem, bodisi v moralnem oziru. Nam ne preostaja drugega, kot da zidarjem iskreno čestitamo, da jih vabimo, da naj vedno bodo složni v svoji organizaciji v zglede onim, ki raje trpe kakor da bi se organizirali.

Trst.

— Z bojšča dela. V prosti luki je nesel težak Just Gaio težko vrečo riža. Nenadno se je spotaknil in se zgrudil pod ogromno težo, ki mu je strla hrbtenico. Prepeljali so ga v bolnico, kjer se bori s smrtjo. — V tehničnem zavodu je prišel delavec Josip Viezzoli, preblizu električnega toka in se ga dotaknil. Bil je takoj mrtev.

Umetnost in književnost.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes, v soboto se poje po osmih letih zopet prvič velika Millöckerjeva opereta »Dijak prosjak« v novi režiji in novi opremi z gos. pl. Foedranspergovo, gdč. Thalerjevo, g. Ilčićem, g. Horskym in g. Povhetom v glavnih ulogah. Predsava se vrši za nepar-abonente. — V nedeljo popoldne ob 3. uri se uprizori prvič veleznami-miva komedija »Mala harfenistka«, angleški spisal Moncton Hoffe, z gdč. Wintrovno, gospo Setfilovo, g. Nučićem, g. Danilom in g. Verovškom v glavnih ulogah; zvečer ob pol 8. uri se poje izven abonementa, za lože par opereta »Dijak prosjak«.

Za oratorijske koncerte »Glasbene Matice«, v katerih se bodo prvokrat izvajal Sattnerjev oratorij »Vnebovzetje Marije Device«, se po pravici kaže veliko zanimanje ne le v Ljubljani, ampak po vseh slovenskih krajih. Vstopnice si naročajo v velikem številu ljubljanci, pa tudi posetniki iz Zagreba, Trsta, Gorice, Maribora in iz drugih slovenskih mest in trgov, kakor tudi iz dežele in sicer že sedaj za vse tri koncerte v trafiki gdč. Jerice Dolenceve v Prešernovi ulici.

Vestnik organizacij.

Klesarski šohd bo danes zvečer ob 5. v gostilni »Petriča« na Resljevi cesti.

Podružnica »Vzajemnosti« za šolsko-poljanski okraj ima ustanovni občni zbor jutri ob pol 10. dopoldne v gostilni pri »Zlati ribi«. Vse člane in prijatelje podružnice, ki bi slučajno ne bili dobili vabila, vabimo, da se udeležijo obnega zbora.

Jutrišnji sestanek krakovsko-trnovskih članov in prijateljev »Vzajemnosti« je ob pol 10. dopoldne v gostilni g. Erbežnikove (prej Breskvar) v Veliki čolnarski ulici.

»Vzajemnost« za šentjakobski okraj v Ljubljani ima v pondeljek 11. marca ob 8. zvečer v salonu gosp. L. Pogačnika, Florjanska ulica št. 6, svoj prvi redni letni občni zbor z dnevnim redom: 1. Poročila funkcionarjev. 2. Volitve. 3. Raznosterosti. Člani in prijatelji društva se vabijo na polnoštevilno udeležbo.

Trbovlje. Prihodnja vaja pevskega zbora ne b. v nedeljo, dne 10. t. m., temveč v soboto, dne 9. t. m. ob 6. zvečer.

Tržič. V nedeljo, dne 10. t. m. ob 3. popoldne bo v Pelarjevi gostilni ustanovni občni zbor tržiške podružnice kranjske delavske zveze »Vzajemnosti«. Sodrugi, vsi na shod, vsak naj postane član delavske izobraževalne organizacije!

Skofja Loka. Na nedeljo, dne 10. t. m. dopoldne ob pol 10. sklicuje krajna politična organizacija v Cnidovo pivovarno javen ljudski shod. Sodrugi, skrbite za obilno udeležbo!

Delavsko gibanje.

— Nekaj statistike iz socialistične stranke v Ameriki. Osrednji odbor socialistične stranke v Združenih državah je zbral tele podatke o svojih članih: Po narodnosti je: 71% rojenih Amerikancev; 8 1/2 Nemcev; 4% Angležev;

2% Fincev; 5% Skandinavcev; pol % Avstrijev in ostalih 9% pripada na druge narode. Po poklicu 20% težakov (laborer); 41% profesionalnih rokodelcev; 5% transportnih delavcev; 19% farmarjev; 9% odstotkov trgovskih uslužbencev; 5% raznih poklicov (zdravnikov, advokatov, učiteljev itd.) 3% hišnih gospodinj. Po prejšnjem političnem prepričanju: 35% republikancev; 40% demokratov; 6% neodvisnih; 4% prohibitionistov; 15% raznih drugih strank. Faktor, ki jih je pripeljal v socialistično stranko: 39% čitanje socialističnih časopisov; 13% čitanje socialističnih knjig; 4% čitanje brošur; 8% pestnosti shodi; 7% predavanja; 19% debate; 10% študije. Iz navedenih števil je razvidna važnost in uspešnost socialističnega časopisja za razširjanje socialističnih idej.

Državni zbor.

Dunaj, 8. marca.

Na današnji seji je poslanska zbornica nadaljevala kartelno razpravo, ki pa ni nudila nobenih novih zgledeov. Zanimivejši je bil odgovor finančnega ministra viteza Zaleskega na interpelacijo posl. Pantza in tov. ter posl. Reizesa in tov. zastran zvišanja glavnice delniške družbe za izdelovanje orožja. Molk v najkločljivejših točkah vse afeje je glasno izpričal, da ima vlada slabo vest in da so jo pri dovolitvi navedenega poviška vodili

Špekulativni nagibi.

Navedena družba, ki stoji pod finančno patronanco »Bodenkreditanstalt« je v kar najčrnejših barvah slikala svoj položaj; še neugodnejša poročila o položaju družbe so se slišala na občnem zboru »Bodenkreditanstalt«, vsled česar so akcije na borzi močno padle in so jih špekulantje prav ceno pokupili. Tri dni pozneje pa je finančno ministristvo v dogovoru z ministrom notranjih zadev pridrilo povišku akcijskega kapitala, vsled česar so akcije hipoma zopet poskočile in je ostal v žepih informiranih špekulantov ogromen dobiček. Te okoliščine so napravile na javnost ne le v Avstriji, temveč tudi v inozemstvu najmučnejši vtisk in so zbudile prepričanje, da avstrijska vlada pri vsej zadevi ni ohranila čistih rok. Interpelacije so spravile nečedno afero v razgovor, ampak finančni minister s svojim nepopolnim odgovorom ni razpršil težkih dvomov o solidnosti finančne uprave. Najkločljivejših točk se je oprezno izogibal, dasi so ga interpelantje z medklici pozivali, da naj se dotakne tudi teh stvari.

Interpelantje se z ministrovim odgovorom niso zadovoljili in so predlagali otvoritev debate o odgovoru, čemur je zbornica proti kršansko-socialnim(!) in poljskim glasovom pridrila. Zbornici se za prihodnji teden obeta razprava o špekulativnih manipulacijah finančnega ministristva in utegnejo priti na dan nečedne reči o intimnih stikih politike in finance...

Zoper brambno predlogo.

Na koncu seje je posl. Nemeč (soc. dem.) ugovarjal dnevnemu redu. Kakor ga je naznanil predsednik. Socialno-demokratska stranka nima zanimanja za brambno razpravo, tem manj, ker je v ogrskem parlamentu padla pod klop. Z dostojanstvom parlamenta se ne sklada, da bi razpravljali o predlogi, ki jo vlada lahko že jutri zataji. Vsled tega predlaga, da se odstavi brambna razprava z dnevnega reda prihodnje seje in da se postavijo namesto brambne predloge na dnevni red poročila legitimacijskega odseka in predloga o zgradbi vodnih cest. (Priitrevanje soc. demokratov.)

Nemeč predlog je bil s 151 proti 100 glasovom odklonjen. Za razpravo o brambni predlogi, ki naklada težka bremena ljudstvu na vrat, in sicer ob nedostojnih okoliščinah, ko nihče ne ve, če vlada danes ali jutri predloge ne umakne, so glasovali tudi slovenski klerikalci.

Prihodnja seja bo v torek.

! Pošljite naročnino, če je še niste! !

ZADNJE VESTI.

SKRB ZA ŠOLSTVO V AVSTRIJI.

Lvovska univerza v nevarnosti, da se podre.

Lvov, 9. marca. Včeraj je odpotovala na Dunaj deputacija vseučilišnega senata, da najno opozori ministristvo na pospešitve gradnje novega poslopja za univerzo; dvorane v višjih nadstropjih so morali podpreti z bruni, da se ne zrušijo. Od vspeha deputacije je odvisno, ali razglase študentje na univerzi splošno stavko.

KHUENOVNO NASILSTVO.

Budimpešta, 9. marca. Vse stranke izimši Justhovec so neprimarne provizorni rešitvi brambne predloge. Ker velja za izključeno, da bi bila poverjena sestava nove vlade Justhovi neodvisni stranki, je izprememba dosedanjega kurza neverjetna in je prav lahko mogoče, da se Khuen vrne. V političnih krogih cirkulira tudi naslednja ministrska lista: predsedstvo in finance Ladislav Lukacs, notr. zadeve Kabos, trgovski portfelj grof Battyan (Justhovec), naučni portfelj Wlascis ali pa Berzevicy, poljedelski portfelj grof Serenyi. Honvedski minister bi ostal Hazal ali pa bi postal bivši sekijski načelnik Hoffmann, minister a latere pa grof Ivan Zichy. Lukacsev kabinet bi imel nalogo izvesti brambni provizorij in volilno reformo.

VOLITEV PREDSEDTVA V NEMŠKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Berlin, 8. marca. V današnji seji je državni zbor definitivno izvolil svoje predsedstvo. Za predsednika je bil izvoljen dosedanji predsednik Kämpf (svobodomiselná stranka) z 192 glasovi proti 187 glasovom, ki jih je dobil centrumaš Spahn. Na mestu socialnega demokrata je bil izvoljen narodni liberalce Paasche s 197 glasovi; Scheidemann je ostal s 155 glasovi v

manjšini. Za drugega podpredsednika je bil izvoljen dosedanji podpredsednik Dove (svobodomiselná ljudska stranka) i 209 glasovi; socialdemokratski kandidat Scheidemann je dobil 107 glasov. — Liberalci so klavno kaptulirali pred farško-junkersko gonjo zoper socialno-demokratskega podpredsednika Scheidemanna.

ODMEVI ANGLEŠKE RUDARSKE STAVKE.

Mezdno gibanje rudarjev v avstrijski Šleziji.

Katovce, 9. marca. Predvečerašnjim je bil tu shod rudarjev, ki je sklenil, da predlože rudarji posamičnih rudnikov na gornjem Šleskem ravnateljstvu zahteve po petodstotnem povišanju mezde od 1. aprila naprej in po odpravi velikih razlik med plačami rudarjev enake starosti.

Kritičen položaj na Vestfalskem.

Bochum, 9. marca. Akcijski odsek rudarske trozveze se je včeraj ves dan posvetoval. O izidu posvetovanj strogo molče. Odlučitev za stavko ali proti njej pade danes na velikem javnem shodu. Za nedeljo je sklicanih nad 60 shodov, kjer se razglase sklepi revirnih konferenc. V rudniku Schornstein je šio včeraj izmed 1100 delavcev samo 86 na delo. Doslej je prišlo v Bochum in Dortmund 400 orožnikov in več sto policajev.

Skrajno kritičen položaj med belgijskimi rudarji.

Bruselj, 9. marca. Položaj po belgijskih rudniških okrožjih je skrajno kritičen; splošno rudarsko stavko smatrajo za neizogibno, ako traja angleška stavka čez pondeljek.

Enodnevna splošna stavka francoskih rudarjev.

Lens, 9. marca. Izvrševalni odbor rudarske organizacije je izdal manifest na rudarje, kjer jih poziva, da v pondeljek 11. t. m. ne gredo na delo, v torek 12. t. m. pa zopet prično z delom v polnem obsegu. Ta enodnevna stavka naj bo opomin, da se rudarjem izpolnijo njih zahteve.

Posledice na Ruskem.

Peterburg, 9. marca. Cena premogu se je na Ruskem podvojila, ker je skoro vsa Rusija navezana na angleški premog.

Velike posledice na Norveškem.

Kristianija, 9. marca. Vsled angleške rudarske stavke sta morali obedve veliki norveški družbi za parno plovbo ustaviti promet. Tudi manjše družbe so sklenile, da omeje svoje vožnje na Angleško, v Hamburg in v luke vzhodnega morja.

Pomanjkanje premoga na belgijskih železnicah.

Bruselj, 9. marca. Belgijske državne železnice ne sprejemajo nobenih hitrih pošiljatev na Angleško, ker je promet na progi Dover Harwich-Queensburg popolnoma v neredu.

SPLOŠNA STAVKA ANGLEŠKIH RUDARJEV.

Brezuspešna pogajanja.

London, 9. marca. Doslej niso pogajanja za sporazum prav nič napredovala. Industrijski svet je preložil svojo posvetovanje do prihodnjega četrtka. Vlada je zopet sama prevzela, vsa pogajanja.

Kritičen položaj.

London, 9. marca. Položaj je od dne do dne bolj kritičen. V Tabarxu je hotel kaziti stavko neorganizirani delavci; stakujoči so naskočili rudnik in preprečili njegovo izdajstvo.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Boj za Mergeb.

Carigrad, 9. marca. Na vojno ministristvo je dospel brzjav, da so turško-arabske sile 5. t. m. ponoči zopet naskočile Mergeb in ga osvojile. Boj še traja dalje.

Za Dardanele.

Köln, 9. marca. »Kölnische Zeitung« poroča iz Carigrada: Ministrski svet je sklenil, da izžene vseh 12.000 Italijanov iz Carigrada, ako napadejo Italijani Dardanele. Turki mrzlično izpopolnjujejo trdnjavske naprave ob Bosporu.

JUŽNI TEČAJ ODKRIT?

Prva vest.

Kristianija, 9. marca. Lista »Aftenposten« in »Tydens Tegn« sta prejela iz Hobarta naslednji brzjav, ki je bil oddan 7. t. m. ob 3. uri in 40 min.: Raold Amundzen je dospel na južni tečaj med 4. in 17. decembrom 1911. Na krovu je vse zdravo.

Častitke.

Kristianija, 9. marca. Kralj, vlada, parlament in geografska družba so brzjavno častitali Amundzena.

Amundzen ali Scott?

Berlin, 9. marca. »Lokalanzeiger« poroča iz Londona: V Londonu dvomijo, da bi bil Amundzen dospel na južni tečaj. Poročnik Shaketon je mnenja, da je Scott dospel na južni tečaj, da pa se po dosedanjih poročilih ne da reči nič gotovega.

Odgovorni urednik Fran Bartl
Izdaja in salaga založba Zarje.
Tiskarna Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Kavarna „Central“.

Danes in vsak dan

koncert

dunajskega dam, elitnega orkestra.

Z velespoštovanjem

Štefan Miholič, kavarnar.

Nič ni boljšega za hitro prireditev jako okusne goveje juhe kot

kočke za govejo juho à 5 vinarjev.

MAGGI-jeve kočke za govejo juho so čista, najboljša goveja juha v trdi obliki in vsebujejo tudi posebno sol za dišave.

Samo prstno z imenom MAGGI in varnost. znamko, zvezdo s krličem.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

skladišče oblek domačega izdelka gospode in dečke. — Velika izbira tu- zemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

Deset zapovedi dobre gospodinje.

- Ljubi svojega moža in svoje otroke in večkrat jim postavljaljaj na mizo z Vértosovim guljaževim pridatkom pripravljene jedi, ker kaj boljšega ni dobiti.
- Ne bodi svojemu možu nadležna s prehudimi, sedanjemu času nepremernimi nežnostmi, ako pokončanem dnevnem delu pride izmučen domov, nego okrepčaj ga najprej jedjoz Vértosovim guljaževim pridatkom, ker to daje moč in zbuja ognjene poljube.
- Ne muči se po nepotrebnem s tem, da bi mast, čebulo, dišave itd. šele z mnogim trudom in izgubo časa si priskrbovala in pripravljala, nego vzemi za to Vértosov guljažev pridatek, ki je takoj poraben in najboljša slasti.
- Ljubi svojega bližnjega in ako te kot gost nenadejamo napade, pogosti ga z jedili, ki jih kakor bi mignil napraviš z Vértosovim guljaževim pridatkom.
- Bodi varčna, ne troši denarja zanepotrebne druge stvari in kuhaj zatorej pogosto z Vértosovim guljaževim dodatkom kosilo za malo vinarjev.
- Bodi uvidna tudi nasproti svojim ljudem. Daj jim tedensko 1krat do 2krat čas za izprehod in pripravi si večerjo sama z Vértosovim guljaževim dodatkom. Saj gre to tako pripravno, hitro in brez truda, da ti pomočnik ni treba.
- Naj te nikoli ne zmoti skušnjava, da bi odstopila od že dolgo preiskusnega neprekosljivega Vértosovega guljaževga pridatka, nego zahtevaj pri svojem trgovcu vedno izrecno Vértosov guljažev pridatek.
- Ne obžaluj nikoli po krivici. Ako se ti z Vértosovim guljaževim pridatkom, kaka jed proti pričakovanju ne obnese — kar se ti je tudi pri drugih jedeh že tudi pripetilo — si tega kri-va samo ti sama.
- Zaupaj Vértosovemu guljaževemu pridatku. Sestavljen je najpripravnejše iz najčistejših, naravnih živinskih sestav, preiskan od c. kr. splošnega preizkuševališča, na sto in stotisoče odjemalcev ga hvali in tvrdka o vsem potrebnem rada daje pojasnila.
- Ne bodi sebična. Ko si Vértosov guljažev pridatek preizkusila in se prepričala, da na vsem svetu nima primere, ne stavi luči pod mernik, nego povej vsakemu, zlasti pa vsaki ženski kar naravnost in brez ovinkov, kako neutrpiljiv zaklad si našla v Vértosovem guljaževem pridatku, kako okusna in cenena jedila pripravljaj z njim. Kupi si tablico, zadosti za 3—4 osebe za 20 vinarjev. Dobiva se po vseh boljših trgovinah. Edina izdelovalnica Tvornice za živila Vértos & Co., Lugos 492, (Južno Ogrsko).

Išče se spreten
čevljarški pomočnik
za Bovec na Primorskem. Delo trajno, plača po dogovoru. Ponudbe sprejema Anton Komac, Spodnja Šiška št. 147.

Otrokom najboljša!
To je in ostane:
Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava.
Kathreinerjeva krepi male in povzročuje, da mleko prija, kjer bi se samo upiralo.
Kathreinerjeva prinese otroku v hišo

Ceno posteljno perje!
Najboljši češki nakupni vir.

1 kg sivoga dobrega, pu-
ljenega 2 K; boljšega
2 80 K; prina pobelega
2 80 K; belega 4 K; be-
lega puhastega 6 10 K;
velefinoga snežnobeloga,
puljenega 6 40 K, 8 K;
puha sivoga 6 K; be-
lega, finega 10 K; naj-
finjši prani puh 12 K.
Naročila od 5 kg na-
prej franko.
Zgotovljene postele iz gostonitnega rde-
čega, modrega, be-
lega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga,
120 cm široka, z dvema glavicama, 80 cm dolgi,
60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovit-
nim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh
24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglav-
nice 3, 3 50 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm
šir. 13, 14 70, 17 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga,
70 cm šir 4 50, 5 20 in 5 70 K, spodnja pernica iz
močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm
široka 12 80 in 14 80 K. Razpošilja se po povzetju,
od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za
neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.
S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Zastopnike in potnike

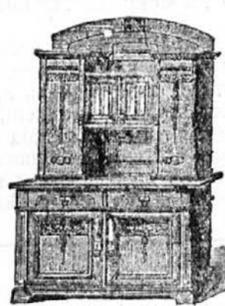
za suknenino za gospode in dame, ki bodo obiskovali privatne naročnike sprejme proti visoki proviziji, eventualno pozneje proti stalni plači prva razpošiljalnica sukna. Ponudbe pod „WELTFIRMA 952“ na anonončno ekspedicijo M. Dukes Nachf., Dunaj I/1.

Restavracija 'Narodni dom' v Ljubljani

sporoča, da ima vpeljana dobro domačo ter pristno češko, dunajsko in italijansko kuhinjo, ter se priporoča za prireditev skupnih banketov, obedov in večerij.
Za večerje je poskrbljeno pred in po gledališki predstavi.
Sprejemajo se deklice za učenje v kuhanju. Zajtrki od 20 vin. nadalje, kosilo od 60 vin. nadalje, večerjo od 40 vin. nadalje.
Dobra vina in vedno sveže pivo.
Veliki gostilniški prostori in arena so jako primerni za
občne zборе. shode in zborovanja.
Vsako nedeljo in praznik je ves dan in zvečer kegljišče na razpolago.
Na vrtu krasen prostor za balincanje.
Vljudno se priporoča
Marija Dražilova
gostilničarka.

Gramofoni - automati !!
□ □ □ tovarniška zaloga □ □ □
GRAMOFON-AUTOMAT za gostilničarje z vnetom po 10 ali 6 vin. z 20 kom. in 1000 šivank samo 95 K

FINI GRAMOFON z 10 komadi in 1000 šivank samo . . . K 30—
Za vsak gramofon pismeno jamstvo.
Gramofon-Ateljer
A. Rasberger
Ljubljana, Sodna ulica 5.
Pazite natančno na naslov. Jaz ne prodajam ur in šivalnih strojev. Imam specijelno samo gramofone, godbene automate in druge mehanične godbene stroje. Lastna delavnica za popravila.
Pišite po cenik. — Predno kje kupite, oglejte si mojo zalogo.
Vse potrebščine in vsakovrstno kolesje v zalogi.

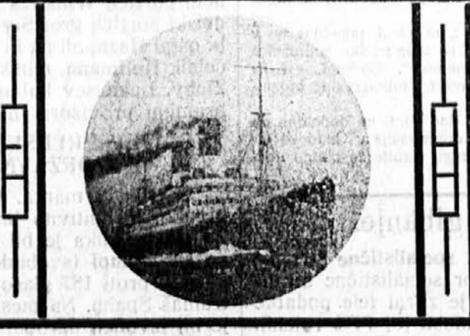
Sladni čaj tovarniška znamka Sladin
Kri! dosežejo, dobe tisti, ki namesto kave, čaja, kakava, sladne kave, puro, somatoze, sanatogen, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za juho, moke za otroke i. t. d.
Moč! — pijo „SLADIN“, to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj. Prihrani se pri mleku in sladkorju. Prekosi vse redilne pomočke. Prihrani 50 odstotkov pri denarju
Zdravje! v gospodinjstvu. To resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pisma. Zavitki po četrtil kilograma stanejo 50 vinarjev, zahteva naj se tudi pri trgovcu. Sladni čaj se ne sme zamenjati z manj vredno sladno kavo. — Glavne zaloge: v Ljubljani **lekarna Trnkóczy**; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: VIII., Josefstädterstrasse 25; III., Radeckplatz 4; V., Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Sackstrasse 3.
Najboljši zajtrk!

Izdelki solidni.

Zmerne cene.
Zaloga pohištva in tapetniškega blaga
Fr. Kapus, Ljubljana
Marije Terezije cesta št. 11. . . . Kolizej.
Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, ...
::: podobe, zrcala, otročje vozičke itd. :::
Sprejemajo se tudi opreme hotelov.

Francosko žganje 'Diana'
je najbolje domače sredstvo
dobliva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni gospoda Gabriela Piccoli in pri gosp.:

Franc Babič, Berjak & Sober, Viktor Cantoni, B. Cvančara, L. Češnovar, Marija Jemec, Ivan Jelačin, A. Jerše, Anton Kanc, Lod. Kotnik (Šiška), J. Krivic, Ant. Krisper, Leskovic & Meden, Antonija Mehle, Tomaž Mencinger,
Josip Mihelič, J. Oblak, J. Perdan, V. Petričiča nasl. J. Samec, Ivan Pintar (Šiška), J. Rosshäupl, A. Stacul, A. Sušnik, A. Šarabon, F. Sark, M. Spreitzer, Franc Terdina, J. Vodnik (Šiška) pr Konsumnem društvu za Ljubljano in okolico.

Če hočeš kaj zanimivega čitati, tedaj pojdi po 2. snopič
Doylovih detektivskih povesti
SHERLOCK HOLMESA
ter se naroči na nadaljnje **Kje? Pri tvrdki Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani ali pa v vseh drugih knjigarnah**

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progri
Avstro-Amerikana
Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električno razsvetljavo, brezličnim brzozavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.
Odhod parnikov:
v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:
SIMON KMETETZ, Ljubljana,
Kolodvorska ulica št. 26.